

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

CHARACTERISTICS OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN THE 21ST CENTURY OF THE EDUCATIONAL
EFFICIENCY PROMOTION NETWORK GROUP 1 UNDER THE PATHUM
THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

¹ศิริระ สนวนพานิช และ ²เบญจวรรณ ศรีมารุต

¹Sira Sounpanit and ²Benjawan Srimarut

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ประเทศไทย

Phranakhon Rajabhat University, Thailand.

¹Sira.sounpanit@gmail.com, ²benpnru@gmail.com

Received : November 19, 2024; Revised : March 20, 2025; Accepted : April 29, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 จำนวน 169 คน ตามตารางเครชีและมอร์แกน เก็บ

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ด้านเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1) ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ค่อยช่วยเหลือชี้แนะบุคลากรภายในสถานศึกษาในด้านการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ 2) ด้านการสร้างเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา 3) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสามารถถ่ายทอด สื่อสาร ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: คุณลักษณะ, ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

The research objectives are 1) to study the level of characteristics of school administrators in the 21st century of the Educational Efficiency Promotion Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 2) to study guidelines for development. Characteristics of educational institution administrators in the 21st century of the Educational Efficiency Promotion Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 is a mixed methods research model. sample group A total of 169 teachers collected data using a questionnaire with a reliability of 0.91 and an interview. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research found that 1) Characteristics of educational institution administrators in the 21st century of the Educational Efficiency Promotion Network Group 1 under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1 were at a high level. 2) Guidelines for development Characteristics of educational administrators in the 21st century, the issues with the lowest averages in 3 areas to find ways to develop the characteristics of administrators in the areas with the lowest averages: 1) being an analytical and creative thinker Executives

are good role models in using creativity. Gently help guide personnel within the educational institution in creating new works. 2) In building confidence and creating positive energy. Executives act as an example and build credibility for themselves at all times. 3) Communication and use of technology. Executives can convey and communicate to those involved to understand and follow correctly. and have knowledge of technology and can use technology to manage information systems effectively

Keywords: Characteristics, Administrators, Characteristics of educational institution administrators in the 21st century

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงเป็นการสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีขีดความสามารถในการแข่งขัน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ได้บัญญัติไว้ถึงแนวนโยบายในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา โดยเฉพาะกระบวนการในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาได้อย่างรวดเร็วจริงจัง รวมทั้งแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ที่มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตมนุษย์ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมหมาย อ๋อดอนกลอย, 2556) ทักษะยุคใหม่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและ สำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ทักษะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ ดังนี้ การคิดวิเคราะห์และ

การคิดสร้างสรรค์การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจ ผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้วิเคราะห์บริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ร่วมกันเสนอความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ดีสมวัยทุกด้าน มีการปฏิรูปการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ปรับบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งการที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้กำหนดไว้นั้นผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เพื่อที่จะนำพาท้องถิ่นให้พัฒนาไปได้ตามที่กำหนดไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา คุณลักษณะของตนเองและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารที่พึงประสงค์ อันจะส่งผลให้ การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 302 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนดกลุ่มขนาดตัวอย่างตาราง ของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านเพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 แสดงได้ดังตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	82	48.50
หญิง	87	51.50
รวม	169	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	91	53.80
สูงกว่าปริญญาตรี	78	46.20
รวม	169	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	40	23.70
ระหว่าง 10-20 ปี	111	65.70
มากกว่า 20 ปี	18	10.70
รวม	169	100.00
4. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	5	3.00
ขนาดกลาง	59	34.90
ขนาดใหญ่	80	47.30
ขนาดใหญ่พิเศษ	25	14.80
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งหมด 169 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 48.50 และเป็นเพศหญิง 51.50 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.80 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.20 ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.70 ระหว่าง 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 65.70 มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.70 และขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 3.00 ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.90 ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.30 ขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 14.80

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.52	0.44	มากที่สุด
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.50	0.46	มาก
ด้านการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก	4.47	0.45	มาก
ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์	4.48	0.43	มาก
ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	4.17	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย	4.43	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.38) โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.44) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.46) ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.43) ด้านการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.45) และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.59)

3. ผลการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้พิจารณานำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีรายละเอียดตามประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ มีรายการปฏิบัติ 6 รายการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.) ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ค่อยช่วยเหลือชี้แนะบุคลากรภายในสถานศึกษาในด้านการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ
- 2.) ผู้บริหารรู้จักนำสิ่งที่อยู่รอบๆ สถานศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ และช่วยพัฒนาภูมิปัญญาในท้องถิ่นรอบ ๆ โรงเรียน
- 3.) ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และพัฒนากลายเป็นวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร
- 4.) ผู้บริหารเปิดใจรับฟังความคิดของผู้อื่น ยอมรับและสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ และตัดสินใจได้อย่างชัดเจน
- 5.) ผู้บริหารสนับสนุนการให้คุณค่าและรางวัลสำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.) ผู้บริหารควรมีความรู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ถึงสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต คติวิธีในการบริหารงานที่สร้างสรรค์ ทันสมัย และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ด้านการสร้างความเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านความคิด การกระทำ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาในตัวของผู้บริหาร
- 2.) ผู้บริหารกำหนดกฎระเบียบ และข้อปฏิบัติที่ชัดเจน แจ้งให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครองตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นในสถานศึกษา

3.) ผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือของบุคลากรให้ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

4.) ผู้บริหารกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5.) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในความถนัดและความสามารถของบุคลากรภายในโรงเรียนแต่ละบุคคล และมอบหมายงานได้ตรงตามความถนัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากที่สุด

ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีรายการปฏิบัติ 5 รายการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.) ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอด สื่อสาร ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง

2.) ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.) ผู้บริหารต้องจัดให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการใช้งาน

4.) ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.) ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้ในด้านเทคโนโลยีกับบุคลากรภายในสถานศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยี มุ่งเน้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานร่วมกัน

อภิปรายผล

การวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีคุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณิงนิตย์ กิจวิธิ (2561: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทราบและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความเปลี่ยนแปลงต่างจากยุคที่ผ่านมา ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ของโลกเข้าด้วยกัน สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนทุกคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ ทักษะที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ก็คือ ทักษะในการเรียนรู้ ทักษะในการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนซึ่งเป็นทรัพยากรของประเทศที่มีค่า โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ สอน อบรม เพาะบ่มนิสัย สร้างเจตคติจากโรงเรียนผ่านครูผู้สอนเป็นหลัก และผ่านการบริหารจัดการจากผู้บริหารสถานศึกษาอีกทางหนึ่ง ผลจากการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีคุณลักษณะที่พร้อมไปกับโลกยุคศตวรรษที่ 21 กล่าวได้ว่าผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีคุณลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ ผลการวิจัยจึงพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ด้านการสร้างเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณานำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ด้านเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารในด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

2.1 ด้านการเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์

ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ค่อยช่วยเหลือชี้แนะบุคลากรภายในสถานศึกษาในด้านการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

มณฑาทิพย์ นามนุ (2561 ,หน้า 89) ได้ศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้บริหารรู้จักนำสิ่งที่อยู่รอบๆ สถานศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ และช่วยพัฒนาภูมิปัญญาในท้องถิ่นรอบ ๆ โรงเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และพัฒนากลายเป็นวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร ผู้บริหารเปิดใจรับฟังความคิดของผู้อื่น ยอมรับและสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ และตัดสินใจได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารสนับสนุนการให้คุณค่าและรางวัล สำหรับผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีความรู้ เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ถึงสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต คิดวิธีในการบริหารงานที่สร้างสรรค์ ทันสมัย และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที

2.2 ด้านการสร้างเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก

ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านความคิด การกระทำ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาในตัวของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับไกรสร เจียมทอง (2561, หน้า 1) กล่าวว่า ผู้บริหารมี การพัฒนาความเป็นผู้นำด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ทั้งกาย วาจา ใจ ให้ความสัมพันธ์กับทุกคนอย่างเสมอภาคกัน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสัมพันธ์อันดีในฐานะผู้นำอย่างชัดเจน รวมทั้งนำเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในองค์กร ผู้บริหารกำหนดกฎระเบียบ และข้อปฏิบัติที่ชัดเจน แจ้งให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครองตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นในสถานศึกษา ผู้บริหารสามารถประสานความร่วมมือของบุคลากรให้ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในความถนัดและความสามารถของบุคลากรภายในโรงเรียนแต่ละบุคคล และมอบหมายงานได้ตรงตามความถนัด เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากที่สุด

2.3 ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอด สื่อสาร ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ถูกต้อง ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดให้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และเครื่องมือต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ธวัชชัย แสนดวง (2565 , บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการ บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่

21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี จาก ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้ในด้านเทคโนโลยีกับบุคลากรภายในสถานศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยี มุ่งเน้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานร่วมกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์, ด้านคุณธรรมจริยธรรม, การเป็นนักคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์, ด้านการสร้างเชื่อมั่นและสร้างพลังเชิงบวก, และด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยสามารถนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำผลการวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูลการการพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คณินันท์ กิจวิจิ. (2560). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธวัชชัย แสนดวง. (2565). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 421 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

มณฑาทิพย์ นามนุ .(2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สมหมาย อำดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556, 1-7.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2565). ร่างแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พ.ศ.2566-พ.ศ.2570.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2560). แผนปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2560. กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

